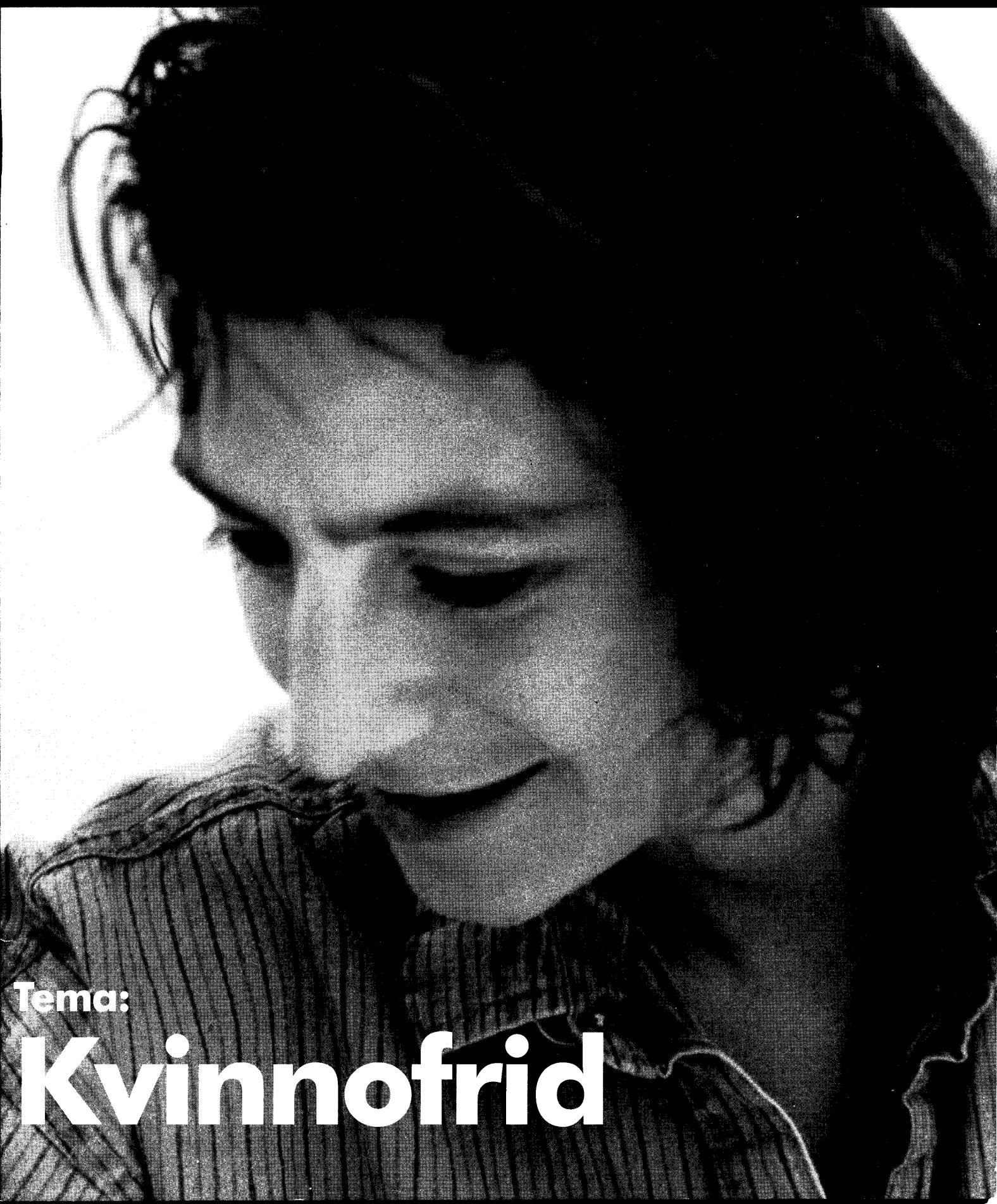


Vi Män

Nr 3/2000 Årgång 53



Tema:

Kvinnofrid

Vi Mäniskor

Adress: Linnégatan
21B, 413 04 Göteborg
Telefon/Fax:
031-144028
E-post:
infor@svenskakvinna.nu
E-mailadress till
redaktionen:
Hemsida:
www.svenskakvinnor.nu

Redaktör: Caroline
Runesdotter
Redaktionsgrupp:
Niki Arias, Zaida Hag-
man, Erni Friholt
Ansvarig utgivare:
Mariann Lindström
Layout: Caroline
Runesdotter

Prenumeration:
Postgiro 90 24-1
4 nr/år 150 kr

Nästa nummer
kommer i
december
Presstopp:
1 november

Tryck: Göteborgs
Länstryckeri AB

Omslagsfoto:
Nina Bacos

innehåll:

- 3 Ledare
- 5 Tema Kvinnofrid
- 6 Kampanjen Den man älskar aktar man
Intervju med Ingrid Asp
- 10 Det börjar som vilken förälskelse som helst
Föreningen Oslagbara kvinnor
- 12 Är det OK att han slår dit?
Hur polisen hanterar anmälningar
- 15 Projektet som ska komma åt sexhandeln
- 23 Susan Faludi och den amerikanska drömmen
- 24 Det mediekritiska nätverket Allt är Möjligt
- 26 Frizon för unga tjejer
- 28 Karin Wegestål om sanningen i Kosovo
- 30 Vuyo O. Wagi
tanzanisk poet
- 32 Johan Galtung 70 år
- 33 Nya böcker
- 36 Kvinnoprojekt i Ghana
- 37 Till alla kvinnor
kåseri av Evy Malmberg
- 38 SKV-sidor

Världskvinnomarschen 2000

mot fattigdom och våldet mot kvinnorna

När du läser detta pågår avslutningen av Världskvinnomarschen 2000 i Bryssel och i New York. Många av oss är med i Bryssel, någon enstaka i New York, där vi möter FN:s generalsekreterare Kofi Annan. Omkring 10 miljoner namnunderskrifter kommer han att få ta emot från världens alla kvinnor med krav på att FN måste vidta konkreta åtgärder för att avskaffa fattigdomen och säkra en rättvis fördelning av jordens rikedomar mellan rika och fattiga och mellan män och kvinnor, avskaffa våldet mot kvinnor och säkra jämställdhet mellan kvinnor och män.

I Sverige har kvinnomarschen inte synts så mycket. Ändå har vi genomfört seminarier, haft möte med biståndsmministern Maj Inger Klingvall, avhållit offentliga möten och gatumöten, anordnat utställning och pratat i radion. Det har inte varit lätt att ena de svenska kvinnorna fullt ut. Folkpartiets kvinnor kunde till exempel inte acceptera en formulering mot den neoliberal kapitalismen.

Synd att formuleringar tycks vara viktigare än sådana upprörande fakta som att 30.000 barn dör varje dag till följd av orättvisorna i världen, som att världen spenderar 700 miljarder dollar på militära ändamål, men bara 20 miljarder på rent vatten, utbildning och hälsa. Men vi är en av omkring 4.000 basgrupper från alla kontinenter och vi får rapporter om demonstrationer och manifestationer. I juni var till exempel 15.000 ute på gatorna i Quebec, Kanada, och demonstrerade och 10.000 marscherade i Paris och andra franska städer. Den 31 juli firades den Pan-Afrikanska kvinnodagen med aktioner och demonstrationer i Mali, Kamerun och Kongo.

I Schweiz tog man 14 juni som utgångspunkt för aktioner i många städer. Den dagen 1981 skrevs nämligen jämställdhet mellan kvinnor och män in i den schweiziska författningen och 10 år därpå utbröt den stora kvinnostrejken över hela landet. I september förekom många olika aktioner i Zurich, Basel, Sargans och Olten och den 13 oktober genomförs den nationella kvinnomarschen i Basel. I Österrike samlar gruppen Wude Weiba (Vilda Kvinns) vittnesmål om tillståndet för kvinnorna i Österrike. Dessa samlade vittnesmål kommer sedan, tillsammans med andra länders, att föredras inför FN. I Manila på Filippinerna arrangerade det nationella kvinnorådet Gabriela en fem dagar lång internationell konferens om handeln med kvinnor och barn.

Detta är bara ett litet axplock, men vi är en del av och med i det stora systerskapet som inte upphör att kräva, demonstrera och agera för rättvisa och fred, mot fattigdom, förtryck och våld. Vi gör detta i tron på att världen går att förändra och att det kommer an på oss.

Erni Friholt



Foto: Nina Bacos

tema *Kvinnofrid*

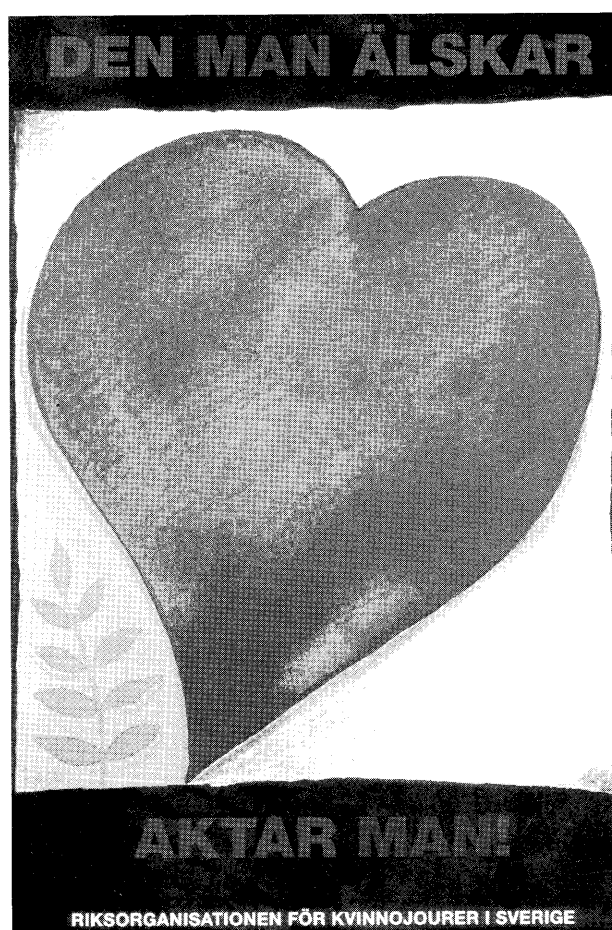
Varje år anmäls över 15.000 fall av misshandel och våldtäkt – i Sverige. 78 procent av allt våld mot kvinnor begås av en närstående man. Och för kvinnan är uppenbarligen hemmet den farligaste platsen för kvinnor är 98 procent av offren för våld i hemmet - men bara ett av tjugo fall anmäls. Och av våldsbrotten mot kvinnor är det bara 40 procent som leder till åtal. Detta trots att mäns våld mot kvinnor är livsfarligt – ett tjugotal kvinnor dödas varje år i Sverige av en närstående man och varje år flyr över 1000 barn till kvinnojouren tillsammans med sin mamma. Våldet i hemmet, relationsvåldet eller mäns våld mot kvinnor – det har många namn – i var tionde parrelation utsätts kvinnan för våld av mannen. Sverige passar i själva verket bra in i den bild som ges i FN:s befolkningsrapport.

Över hela världen förtrycks, misshandlas och diskrimineras kvinnorna. I globala mått är siffrorna oerhörda: En tredjedel av alla kvinnor har misshandlats eller tvingats till sexuellt umgänge. Kvinnofrid är i själva verket en avgörande fråga för jämställdheten.

tema: Kvinnofrid

"Någon du känner slår sin kvinna. Regelbundet! Du känner en man som slår sin fru. Du vet antagligen inte vem han är, våld i hemmet är osynligt. Han slår henne i hemlighet. Nykter eller full, tisdag eller lördag har ingen betydelse. Män som misshandlar är livsfarliga, var 10:e dag blir en kvinna i Sverige dödad av en närstående man. Våld är alltid ett brott. Ring Kvinnojouren!"

"Någon du känner blir slagen av sin man och skäms för det. Hon är din granne, din arbetskamrat eller fröken på dagis. Hon är vem som helst. Minst var 20:e minut blir en kvinna misshandlad i Sverige idag. Var 10:e dag blir en kvinna dödad av en närstående man. Statistiskt sett är hemmet den farligaste platsen för en kvinna att vara på, 80 procent av allt våld mot kvinnor sker i hemmet. Våld är alltid ett brott.



Den man älskar aktar man!

Tillsammans med bilder av vanliga svenska män sattes texter som de på motstående sida upp på stortavlor och visades i helsidesannonser som ett led i kampanjen ”Den man älskar aktar man”. Bakom kampanjen stod Riksorganisationen för Kvinnojourer i Sverige och en lång rad sponsorer. Men hon som kläckte idén och stod för initiativ och en stor del av utformningen är en enda kvinna – Ingrid Asp.

Idé Illustration Reklam står det på ett färggrant visitkort. Och när jag träffar Ingrid är hon omgiven av färg. Hon illustrerar, målar och ställer ut. På väggarna, på bord och stolar, runt omkring henne finns hennes alster. Ingrid Asp har jobbat inom reklambranschen i 25 år och man kan lugnt säga att hon kan branschen.

Hon kan den såpass väl att hon numera, genom sitt företag Idéateljén, i hög grad kan driva egna projekt i ämnen som hon själv tycker är angelägna, bland annat miljöfrågor. Det är Ingrid som gjort en

affisch med rubriken ”Lathund för miljömedvetna Göteborgare”, som gått ut till alla hushåll i Göteborg med handfasta råd om källsortering och miljömedvetet leverne. Men det som Ingrid på sistone arbetat mycket med är frågan om mäns våld mot kvinnor.

Det är Ingrid som är hjärnan bakom kampanjen ”Den man älskar aktar man”. Det började för några år sedan när Ingrid hade varit och lyssnat på en föreläsning om relationer mellan kvinnor och män. Den handlade inte om misshandel, utan om just



”En natt, efter en tids illustrerande, mycket radiolyssnande och funderande över hur tyst det var om detta våld, hade jag uppläggnen klar för mig. Jag gick upp och skrev ner mina idéer.”

tema: Kvinnofrid

relationer, men det fick Ingrid att börja fundera.

Under den här tiden läste och hörde hon mycket om mäns våld mot kvinnor. Varför görs det inget, frågade hon sig?

– En natt, efter en tids illustrerande, mycket radiolyssnande och funderande över hur tyst det var om detta våld, hade jag uppläggningsen klar för mig. Jag gick upp och skrev ner mina idéer.

Det här presenterade hon sedan för ROKS, Riksorganisationen för kvinnojourer i Sverige och den reklambyrå hon arbetat för tidigare. Det passade väldigt bra, eftersom ROKS just hade planerat att genomföra en kampanj mot våldet. Ingrid kunde inte ha kommit lägligare.

- Den uppläggningsen som jag skisserade under denna enda natt har sedan legat till grund för hela den riksomfattande kampanjen ”Den man älskar aktar man”.

FICK JAGA SPONSORER

Sedan är det klart att det fanns en hel del annat arbete att göra innan kampanjen var i hamn. Som att hitta finansiärer, sponsorer och samarbetspartners. EU blev en, regeringen en annan tillsammans med Brottsofferfonden, AMF, LO, Systembolaget, Folksam med flera. Listan på sponsorer är lång. Andra har bidragit genom arbete, däribland Ingrid och reklambyrån som var med och utformade kampanjen. Själva symbolen är ett hjärta i vackra varma färger.

Kampanjen bestod av en reklamfilm som sändes på bästa sändningstid – före och efter nyheter och sport. På det viset nåddes den största delen av målgruppen i åldern 15-78 år. Stora affischer sattes upp på stortavlor, sammanlagt 1167 stycken runtom i Sverige. Bilderna förekom också som helsidesannonser i flera av de största dagstidningarna. Dessutom trycktes foldrar, affischer och vykort upp.

KAMPANJEN FORTSÄTTER

Det som var viktigt i kampanjen var att trycka på att det är män som är gärningsmän, att kvinnomisshandel är ett brott och att det är vanliga män som slår och vanliga kvinnor som drabbas – och barn. Men därmed var kampanjen inte slut. Den som tror det känner inte Ingrid.

Nästa steg var att Ingrid ringde till Amelia Adamo på tidskriften Amelia och det var inga

problem med att ta upp kampanjen i ett nummer av tidskriften. Så för ett år sedan bladades kampanjens brevfrimärken in i tidningen och såväl ledare som artikel tog upp frågan om mäns våld mot kvinnor.

Även ICA-kuriren har skickat ut brev-märken och har haft en helsida i fyrfärg om kampanjen. I Göteborgs hölls en kvinnofridsvecka med utställning där uniformerade kvinnliga poliser deltog.

– Det var så bra att ha dem med, för de signalerade verkligen att det är ett brott när män utövar våld mot kvinnor.

– Det är nog det bästa vi gjort, utbrister Ingrid. Vi fick så många reaktioner och hann knyta nya kontakter. Det var påtagligt hur många som kom och frågade efter information.

UPPMÄRKSAMMAD UTOMLANDS

Kampanjen har blivit uppmärksammas utomlands. Ingrid har varit i Skottland och presenterat kampanjen. En grupp kom från London för att studera uppläggningsen av kampanjen och i våras kunde Ingrid och en kampanjgrupp besöka en utställning i London på samma tema. Utställningsgruppen var givetvis inspirerade av arbetet i Sverige. Och i EU:s broschyr om våld mot kvinnor ”Bryt tystnaden” har kampanjen fått ett särskilt omnämnande:

”I Sverige har kampanjmakarna lyckats beteckna våld i hemmet som ett allvarligt straffbart brott.”

– WOW! utbrister Ingrid, Det handlar ju om vår kampanj och om det jag satte igång!

TEXT: Caroline Runesdotter

FOTO: Jenny Christensson

Det började som vilken förälskelse som helst...

Det är trots allt en relation!

Destruktiva förhållanden är smygande och när de kommer fram i ljuset så är för det mesta för sent. På frågan om vilken som var den utlösande faktorn blev svaret ”det minns jag inte”. Kanske har detta att göra med att det blir lättare att hantera en sån här situation, säger Ofelia och refererar till boken med titeln ”kvinnan som gick in i dörrar”.

Hur hamnade du i en sådan situation?

– Det var som vilken förälskelse som helst och plötsligt slog mannen till för första gången. Hur det gick till, det märker man inte eftersom situationen uppstod när vi redan hade levt ihop en lång tid och hade våra gemensamma döttrar som var en på tio och en på sex år. Jag tog på mig skulden och tänkte att han gör det för att han mår dåligt, annars slår man väl inte...

Vad var det som var värst under den pågående misshandelsperioden?

– Jag kände mig ensam, kunde inte reda ut det själv och kunde aldrig lita på honom igen och var ständigt på min vakt. En gång var jag tvungen att flytta ett barnkalas med fem minuters varsel. Till slut gick en stor del av min energi åt att lista ut reservplaner.

– Det värsta var också att ständigt höra att man var ”värdelös” som kvinna, och det värsta skräckscenariot var om någon utomstående skulle bekräfta denna ”värdelöshet”. Därför blev ensamheten stor för att man inte vågade prata med någon om det. Utåt verkade allting okej. Vi umgicks var för sig, han med sina kompisar och jag med mammor i grann-

skapet eftersom jag var hemma med min minsta dotter.

När och hur kom vändpunkten?

– Jag började på Komvux efter att vår minsta flicka börjat i förskolan. Där fick jag kontakt med en manlig klasskamrat och vi arbetade tillsammans med ett grupparbete. Han uppmuntrade mig och bekräftade det motsatta d v s min ”duglighet”. Så småningom fick jag tillbaka en del av mitt självförtroende.

Ofelia började ganska snart prata om sin situation med den nya vännen.

– Tidigare var det inte tal om att ens komma på tanken att ta mig ur förhållandet, eftersom jag inte hade något jobb. Lägenheten stod på honom och hur skulle jag försörja mina barn?

Efter 14 år i det förhållandet kom ögonblicket av klarsyn. Hit men inte längre! Det var en tidig lördagsmorgon när han kom hem efter att ha varit ute hela natten. Han väckte mig, tjatade och började bråka och vifta. Instinktivt vände jag ryggen till och skyddade huvudet, han drog mig då i håret och slog mot min rygg. Mitt i tumultet, medan han gjorde detta tog jag upp telefonen och ringde 90 000. Allting gick så fort och han märkte inget förrän polisen var på plats och häktade honom och han satt häktad i en månad.

Hur viktigt är det med stöd utifrån?

– Att min vän stod vid min sida under den ödesavgörande natt, när min före detta blev utsläppt från häktet så förstod jag att det är mycket viktigt. Det första han gjorde när han

kom ut var att ringa till mig och hota med ”du skall dö”. Jag fick polisanmäla honom igen och han fick besöksförbud ett år. Polisen ställde upp och jag är nöjd med polisinsatsen, men vad som saknades då tycker jag var en länk mellan mig och barnens pappa, en kontaktperson. Visserligen hade jag ensamvårdsnaden om det minsta barnet men vi hade gemensam vårdnad om den äldre flickan. Ibland kunde han dyka upp och ville träffa barnen och då kunde jag inte neka, eftersom jag upplevde att de skulle uppfatta det som ett svek. En länk mellan oss som föräldrar saknade jag oerhört i början. Så småningom fick jag en kontaktperson från socialkontoret men det är ingen självklarhet att man får en sådan. Informationen fick jag däremot från olika vägar och oftast för sent. Nu efteråt så vill jag säga att rädslorna många gånger är obefogade, rädslor som att han tar barnen ifrån mig, pengar o s v. Vi lever trots allt i ett samhälle som garanterar oss mat för dagen och tak över huvudet. Många gånger ter sig bilden till friheten som en mörk avgrund men för det mesta rör det sig om en trottoarkant och i värsta fall några trappsteg.

På frågan om vad Ofelia ger för råd till sina döttrar avslutar hon med att det finns inga generella råd eftersom varje situation är unik.

– Jag märker att mina döttrar är bra på att markera och de har bättre självförtroende än vad jag hade. Det beror nog på att de nu för tiden sysslar med tuffare yrken än vad min generation gjorde.

Niki Arias

Oslagbara kvinnor

Är en förening för kvinnor som har lämnat en misshandelsrelation. Tyvärr hjälper samhället bara till akut, men kvinnor som gör ett sådant uppbrott blir väldigt ensamma och är i stort behov av ett socialt kontaktnät. Här får de träffa andra kvinnor som har varit i samma situation och det är ett långvarigt arbete att vända kvinnors negativa identitet till en positiv.

Vi träffas en gång per vecka (varje torsdag) och vi orkar lyssna när alla andra har tröttnat. Vårt medlemsantal är runt ett hundratal men består av ett brett spektrum, när det gäller ursprung, förutsättningar, ålder etc. Värst är det för invandrarkvinnor som inte har sin biologiska familj här i Sverige. Föreningen bildades i februari 1998 i samarbete med kriscentrum för kvinnor men är nu självständig.

Det finns en anställd 3 timmar i veckan och resten av tiden kan man ringa på mobilen som alltid är på förutom på arbetstid. Även då är telefonsvararen på och man kan alltid räkna med att bli uppringd.

Adress: Oslagbara Kvinnor
Linnégatan 23 Victoriaskolan
413 04 Göteborg

Är det okey att han slår dig?

May Lindgren, polis, om den svåra balansgången
inför det rättsliga efterspelet

Hur många kvinnor som råkat ut för misshandel gör en anmälan hos polisen? Hur många går vidare till rättegång? Gör polisen vad den borde för att hjälpa och skydda kvinnorna?

När mäns våld mot kvinnor kommer upp är det inte ovanligt att diskussionen snart handlar om polisens agerande eller snarare brist på agerande. May Lindgren har varit polis sedan början av 1970-talet och idag är hennes arbetsuppgift just utredningar och däri ingår anmälda fall av misshandel mot kvinnor.

- Vi kan alltid bli bättre, men vi kan aldrig bli en vårdande instans. Vår uppgift är att göra en undersökning som kan ligga till grund för rättsprocessen och det kan vi inte blanda ihop med en omhändertagande och vårdande funktion.

- Men för att kunna orka igenom hela vägen och fullfölja rättsprocessen krävs idag oerhört mycket av kvinnan. Hon måste vara väldigt stark för att klara det. Och det är just det här som May intresserar sig för; alla de fall av misshandel där kvinnan först gör en anmälan, men sedan drar tillbaka sin medverkan och utredningen riskerar då att läggas ner med motiveringen brott ej styrkt.

I sin yrkesutövning är hon utredningschef i ett närpolisområde i centrala Göteborg. Där får hon bland annat hand om det som kallas "brott med känd gärningsman på fri fot", det vill säga ej anhållen eller häktad. Bakom den kryptiska formuleringen döljer sig de flesta anmälningar om mäns våld mot kvinnor.

Just nu håller hon på att samla material för något som så småningom ska bli som en C-uppsats inom kriminologi. Intresset väcktes för många år sedan när May arbetade inom Narkotikaroteln.





May Lindgren:

”Siffrorna för det fysiska våldet mot barn under beteckningen uppfostran är ännu högre än mellan vuxna i parrelationer. Forskningen visar att omkring 75 procent av pojkar som har sett sin far begå våld mot sin mor själva beter sig likadant som vuxna. Och jag tror att flickorna också lär sig hur det ”ska vara”. Så snacka om att barn är i fara.”

tema: Kvinnofrid

– När man arbetar med något sådant börjar man undra. Beteendemönstret för missbruk och beroende är svårt att förstå för en lekman.

Hennes intresse förde henne vidare till en tjänst som behandlingschef på ett behandlingshem för narkomaner och kriminella som drevs enligt Minnesotamodellen. Det var i sig något oerhört. Hon som inte sysslat med detta tidigare, sattes att leda behandlingsverksamheten. Därför fick hon bland annat utbilda sig i kognitiv terapi och beteendevetenskap med inriktning på missbruk och kriminalitet.

Det var det som fick henne att intressera sig för mäns våld mot kvinnor. Det var ett behandlingshem för män, men alla dessa män hade kvinnor som inte heller mådde bra utan också var i stort behov av hjälp och behandling och det ingick som en del i männens behandling.

May återvände till sin tjänst på narkotikaroteln efter ett år men intresset var väckt. Hon började läsa kriminologi och fick sedan en tjänst som utredningschef

– Mäns våld mot kvinnor är så komplext. Det handlar om så mycket, till största delen om makt och kontroll.

I vart tionde parförhållande utsätts kvinnan för våld

Det så kallade ”privata våldet” utgör den största delen av våld som begås i vår del av världen. Det beräknas att våld mot kvinnor utövas i tio procent av alla parförhållanden.

– Det är ett stort problem som faktiskt rör oss alla. Det finns många som inte anmäler, men ändå blir fysiskt eller psykiskt misshandlade. Hur påverkar det dig att du tillåter att bli slagen – eller att vara den som slår? Är det psykopater, är de sjuka eller blir de sjuka av att slå. Många som anmäler tycker att de blir felaktigt bemötta.

Kvinnan behöver stöd under rättsprocessen

– Jag kan inte svara för det enskilda bemötandet, men vid anmälningstillfället är det viktigt att polisen hjälper och upplyser kvinnan om vilken hjälp hon kan få under rättsprocessens gång.

– Däremot kan vi inte och ska inte ta den vårdande biten. Som polis har man skyldighet att

ta upp anmälan, att säkra bevis, inleda förundersökning och se till att det görs ett bra förarbete. Det är viktigt att en polis förhåller sig objektiv mot samtliga inblandade under utredningen, men kvinnan behöver massor med stöd och hjälp direkt, för att orka gå vidare. Hon måste få veta att hon kan få hjälp från Brottsofferjouren, av målsägarbiträde eller av kvinnojour så att hon orkar gå vidare.

Svår balansgång

För May, som polis, är det däremot en fråga om hur mycket hon ska förmå en kvinna att inte återta sin anmälan och försöka driva ärendet vidare mot ett eventuellt åtal. Många gånger drar de tillbaka sin medverkan i en anmälan när det gått en tid och blåmärkena inte syns längre. Då stannar det där och blir ytterligare ett ”brott ej styrkt”. Ska det bli ett rättsligt efterspel förutsätter det ofta kvinnans medverkan. Utan den är det så gott som omöjligt eftersom det i de flesta fall saknas vittne.

Men May kan förstå dem som inte låter det gå till en polisanmälan. Det kan vara kvinnan som är gift med en kommunpolitiker eller företagsledare. Hon skulle inte bara dra undan fötterna för honom utan också äventyra sin egen försörjning och den tomtebolucky som de kanske lyckats upprätthålla utåt. Alkohol finns ofta med i bilden när det handlar om misshandel. Alkohol har i alla tider varit en utlösare för våld.

Många gånger stannar det vid anmälan

Logiken för kvinnor som varit misshandlade handlar mycket om att gå på tå för en annan människa. Att vara glad när han inte slår. De lever i en situation av terror.

May berättar om en kvinna som blivit allvarligt misshandlad och kommit in med anmälningar flera gånger, den senaste i början av detta år. Varje gång har hon tagit tillbaka anmälan efter några dagar. Det kan vara svårt att förstå för en som inte är insatt. May har frågat henne:

– Om han får slå dig, skulle jag få slå dig, då? Eller en okänd människa? Skulle han också få slå dig utan att du anmälde? Eller grannen. Är det OK om han slår dig

Naturligtvis är det inte OK, men hon fortsät-

”En kvinna måste ha stöd hela vägen igenom för att orka. Under rättegången finns det inga gränser för vad hon kan bli utsatt för av den advokat som ska försvara mannen. Hon blir närgånget synad i sömmarna som om det vore hon som var skurken. Åklagarsidan har en helt annan roll och utsätter inte den åtalade mannen för samma typ av frågor”

ter umgås med mannen som slog henne.

– Samtidigt som man måste förstå att det har med känslan av egenvärde att göra. Hon ser sig själv som obetydlig.

Och sin medverkan i anmälan mot mannen har hon dragit tillbaka.

Många gör så. Exakt hur många har May inga uppgifter på, men det är en stor del av anmälningarna där kvinnan drar tillbaka sin medverkan. Samtidigt kan May mycket väl förstå deras dilemma och att de väljer den utväg de gör. Det är så komplext. Det handlar om så mycket.

Rättegången påfrestande

– En kvinna måste ha stöd hela vägen igenom för att orka. Under rättegången finns det inga gränser för vad hon kan bli utsatt för av den advokat som ska försvara mannen. Hon blir närgånget synad i sömmarna som om det vore hon som var skurken. Åklagarsidan har en helt annan roll och utsätter inte den åtalade mannen för samma typ av frågor.

Själv har May infört en ny rutin på polisstationen: När polis tillkallats det må gälla bråk, alkohol eller droger och man upptäcker att det finns barn med i bilden stämplas en anmälan med texten ”Barn i fara” och faxas direkt till socialtjänsten oavsett tid på dygnet.

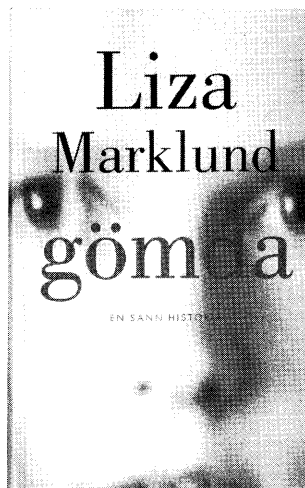
Barnen måste få hjälp

– Vet du att siffrorna för det fysiska våldet mot barn under beteckningen uppfostran är ännu högre än mellan vuxna i parrelationer. Forskningen visar att omkring 75 procent av pojkar som har sett sin far begå våld mot sin mor själva beter sig likadant som vuxna. Och jag tror att flickorna också lär sig hur det ”ska vara”. Så snacka om att barn är i fara.

De nya Kvinnofridslagarna har inneburit förändringar inom hela polismyndigheten. Det finns en kvinnofridssamordnare i varje närpolisområde och alla genomgår viss utbildning. Idag lottas det s.k. relationsvåldet direkt till åklagare enligt de nya kvinnofridslagarna. Genom att man fokuserat så mycket kring den nya lagen har alla blivit mycket mera medvetna om hur viktigt det är att handla akut.

Men fortfarande är det alldeles för mycket begärt att kvinnan ensam ska orka hela vägen från anmälan till processen i rättssalen. □

Text och foto: Caroline Runesdotter



Liza Marklund
Gömda
Piratförlaget

Gömda är Liza Marklunds första bok. Den kom ut första gången 1995 och bygger på en sann historia. Huvudpersonen Maria kontaktade Liza Marklund som då arbetade på Expressen. Vid det tillfället hade Maria och hennes familj levt gömda i två år.

Maria förföljdes av en man som hon tidigare levt ihop med. När han blev allt våldsammare bröt hon upp från förhållandet och tog med sig deras nyfödda dotter. Mannen släppte aldrig Maria. Han fortsatte att förfölja, misshandla och hota henne.

Att hon så småningom gifte om sig och bildade en ny familj stoppade inte förföljelserna och någon hjälp från myndigheterna fanns inte att få. Till sist blev enda utvägen att flytta utomlands.

I slutet av boken finns några handfasta råd till andra som hamnar i samma situation, bland annat: Sök upp Kvinnojouren. Gå vid första slaget. Skriv dagbok - eftersom det är viktigt att dokumentera övergreppen. Anmäl honom.

Det finns många som har det som Maria i boken, som lever på hemlig adress med skyddad identitet, men med ständig skräck att bli upptäckta som flyktingar i sitt eget land. Mannen som förföljde Maria kommer det svenska rättssamhället inte åt, trots upprepade förseelser och misshandel av sin nya fru.

CR

Säkrare stadsmiljö

Om rätten att slippa skyddas är titeln på en studie av kvinnors rädsla för att röra sig i staden och trygghetsskapande och projekt. Samtidigt som frågan om kvinnofrid, har börjat diskuteras mer har också själva utformningen av stadens rum börjat övervägas. Går det att göra det säkrare för kvinnor? Författarinnan till studien, Carina Listerborn, Tema Stadsbyggnad Chalmers Tekniska Högskola, har beskrivit olika försök att skapa säkrare stadsmiljö. Arbetet med "safer cities" pågår runt om i världen. När Carina Listerborn gjorde en sökning på just safer cities fick över 300.000 träffar. I New York är ansträngningarna att få en säkrare stadsmiljö intimt förknippade med "nolltolerans". I detta ingår också en städad och ordnad stadsmiljö och fotpatrullerande poliser. Resultatet har visat sig i 200.000 färre brottsoffer. I Kanada har kvinnorörelsen haft inflytande på satsningarna och det har varit ett uttalat mål att ge kvinnor bättre livskvalitet. Det som varit grundläggande i det arbetet har varit allas medbestämmanderätt. I Holland har man prövat en annan väg och satsa på stadsvakter med egna distrikt och uppgifter att hjälpa folk tillrätta och göra stadsmiljön trivsammare. I Storbritannien har arbetet pågått länge och i samarbete med kvinnorörelsen. Väl upplysta promenadstråk, inga gångtunnlar, fler bostäder i centrum, parkeringsmöjlighet i bottenvåningen på parkeringshusen. I Sverige pågår också arbetet arbeten för att göra stadsmiljön tryggare. I Stockholm finns Brottsförebyggande Centrum och Lugna Gatan som hjälper föreningar och grupper som vill arbeta brottsförebyggande. I Göteborg finns "Tryggare Stad" projektet, men inom Stadsbyggnadskontoret har arbetet att göra stadsmiljön tryggare för kvinnor redan pågått ett tiotal år. Arbetet har bland annat lett till utvecklandet av god belysning och förbättrad sikt vid gångtunnlar.

Red.

Projektet som ska hjälpa

Männen lämna sexhandeln

Rätt man på rätt plats kan lika gärna vara en kvinna, tänkte Maia Gustafsson. Hon hade läst en annons med rubriken "Man sökes". Den som söktes skulle arbeta med att nå köparna av sexuella tjänster, de prostituerades kunder. En man var redan inkopplad på projektet, men det behövdes en kvinna också, tyckte Maia. Hon lyckades övertyga de ansvariga och har sedan projektet startade 1997 varit ena hälften i det team som förutom Maia Gustafsson består av John Rydstedt och tillsammans utgör KAST-gruppen, som jobbar under Socialtjänsten, Göteborgs stad Centrum. KAST står för Köpare av Sexuella Tjänster.





I år har Kast-gruppens framtid säkrats året ut. Tidigare har de fått arbeta med korta tidsperspektiv och stor osäkerhet. När verksamheten startade var de först i landet. Nu finns beslut om att en grupp ska finnas i Stockholm och snart förhoppningsvis ytterligare en grupp som vänder sig till köparna i Malmö.

Tidigare har allt arbete när det gäller prostitutionen varit koncentrerat till att kartlägga och nå de prostituerade, den säljande parten. Om dem vet man ganska mycket genom det arbete prostitutionsgrupperna gjort i storstäderna, men om männen, köparna, deras kunder som var själva motorn i prostitutionen har man vetat ytterst lite och frågorna blev bara fler under prostitutionsgruppens arbete i Göteborg. En första studie gjordes och blev grunden till boken Könsköparna, som består av 40 djupintervjuer med män. Det som verkligen överraskade var att flera ville ha hjälp. Det hade man inte förväntat sig inom prostitutionsgruppen. Därför beslöt de sig för att söka pengar och såg

till att det blev en annan grupp som arbetade med könsköparna och det var alltså det Maia började arbeta med från början i form av ett projekt under nio månader.

- Vi började med en rad frågor. Kan man nå könsköparna? Hur? Det fanns ingen utprovad metod.

Maia och John var nya och hade inte arbetat med prostitutionsfrågor tidigare.

- För oss innebar arbetet att det var nya koder och ny miljö. Tufft, konstaterar Maia.

När de började gå ut i gatumiljön där prostitutionen florerade kom Maia ohjälpligt att betraktas som prostituerad och John som hennes hallick.

- Jag var ny, det var intressant. Jag hade kunnat vara 62 det hade väckt samma intresse. Jag märkte att kläder, storlek, ålder inte spelade någon roll.

Det Maia och John hade att erbjuda var ett kort med en kort presentation av projektet och ett telefonnummer med uppmaningen: Hör av dig

till oss!

Maia och John gjorde sig kända som socialarbetare och de fick många kontakter, men de som de kom i kontakt med utgav sig inte för att vara köpare. Först efter ett tag gick det att föra bra samtal och då kom det fram egna berättelser. Jämförelser mellan Malmö, Stockholm och andra städer i Norden visade att de hade erfarenheter.

Började med frågor

– Men det visade också att vi behövde mer material. konstaterar Maia. Vi satte ihop ett frågeformulär, där de ställde frågor om miljön, om kvinnorna, andra om män, omgivningen. Och då var det lätt att få berättelser om deras egna erfarenheter.

Under en period kunde Maia sitta på en bänk ute och då kom de och berättade. Oftast var det Maia och John som var ute tillsammans med de har provat andra konstellationer också och då använt sig av kolleger i prostitutionsgruppen. Två män får helt andra samtal och berättelser. Medan två kvinnor betraktas som två väninnor som säljer tjänster och får följaktligen direkta förfrågningar. Detta trots att de två redan var kända som socialarbetare i den miljön.

– Det är inte ansiktet man känner igen, konstaterar Maia. Två kvinnor som är ute i den miljön är genast ett objekt.

– Jag kan förstå reaktionen hos kvinnor som är ute och rör sig i området. Det är fruktansvärt att bli antastad. Köparna är så medvetna om att det är prostitutionsmiljö att de glömmar att det är en allmän plats också.

Ljusskygg grupp

Maia och John blev alltmer förtrogna med miljön och personerna, men ännu var det ingen som ville ha hjälp - det som projektet egentligen gick ut på.

– Man måste förstå att det är en oerhört ljusskygg grupp.

På sommaren gick de ut med annonser om att KAST-projektet fanns och att det gick att nå dem per telefon.

Då började det hända något.

Prostitution har alltid varit intressant för massmedia. I början fick de därför draghjälp.

Verksamheten blev känd och att det var något som man kunde vända sig till.

Det började ringa.

– Till en början tog vi emot alla. Alla var välkomna.

Det var hösten 1997 och fortfarande ingen anstormning. Parallellt med att leta metoder försökte de bygga upp metoder och samtidigt söka pengar.

– Hela tiden fanns frågan hur länge får vi finnas. Hittills hade vi inte kunnat gå ut för mycket i annonser eftersom projektet arbetade under väldigt korta tidsperspektiv.

Pengarna slut

Det var oerhört frustrerande. Det tar mycket energi att själv söka pengar. Att tigga för att få finnas kvar. Dessutom var det uteslutet att mobilisera målgruppen så att den kunde gå ut och kräva pengar. Maia och John har inte jobbat heltid med projektet tidigare utan haft andra uppdrag samtidigt. I perioder var det snarast en form av konstgjord andning för att hålla projektet vid liv. Hela tiden fanns ovissheten. Kommer vi att finnas kvar, hur länge?

Justitiedepartementet och kommunens politiker – alla säger de att vår verksamhet är bra, men ingen kan ge några pengar.

1998 inträffade brandkatastrofen i Göteborg då 63 ungdomar omkom och många skadades. Maia arbetade med familjerna och ungdomar som på olika sätt var berörda av brandkatastrofen och John arbetade med hemlösa. 1999 var ett bedrövligt år. Då fanns det inte tillräckligt med resurser och det kändes oprofessionellt att driva det hela vidare. De bad då att få lägga ner verksamheten, men då kom den nya lagen som förbjöd köp av sexuella tjänster. Det här var den enda verksamheten för den gruppen förutom de resurser polisen fick och lagförslaget antogs samtidigt som man var på väg att lägga ner den enda verksamheten som var inriktad på gruppen.

Fick inte lägga ner

– Politikerna insåg att vi fick inte läggas ner, konstaterar Maja.

Plötsligt hade KAST resurser för resten av året 1999 och året därpå. Det blev nystart för projektet.

tema: Kvinnofrid



”Vi måste lyssna på männens röster och arbeta med att försöka förändra och få balans. Prostitution är ju fråga om slavhandel. Någon ska inte behöva sälja en del av sin kropp.”

Telefonen har visat sig vara den bästa ingången. Alla som ringer har erbjudits personligt besök. De har i första hand nått män inom 25 mils avstånd.

– Telefonen är viktig. Vi finns när personen ringer. Oftast har han då redan kommit till insikt och upplever det som ett bekymmer. För dem som ringer är det viktigt att få yppa sitt problem och bli bemötta. Beteendet kan förändras, även om det är svårt att komma på djupet i telefon, men det finns alltid möjlighet till utveckling när insikten finns.

Snabb förändringsprocess

Maia berättar om hur det redan vid första samtalet kan sätta igång en förändringsprocess

– Det händer att de ringer en vecka senare och beskriver sitt handlande som återfall. Då har det hänt något.

En förutsättning för att det ska fungera är att de är ute mycket, att vi visar att de finns, och visar sig som fysiska personer. Därför har Maia och John också figurerat mycket i media, visats på bild, varit med i TV.

– Det är en ny roll. Att vara massmedial är ingen tradition i social verksamhet.

De som vänder sig till dem är välmotiverade. De har ett problem.

– När vi går bakåt i historien visar sig olika brister, tillkortakommanden som han vill kompensera. Det vanliga är tidiga förluster av någon nära och viktig person.

Det Maia och John gör är att ge råd, stöd och individuell samtalsterapi individuellt men också ibland i par. Ibland blir de tvungna att hänvisa vidare, ofta till psykoterapi.

Prostitution en slavhandel

– Vi måste lyssna på männens röster och arbeta med att försöka förändra och få balans. Prostitution är ju fråga om slavhandel. Någon ska inte behöva sälja en del av sin kropp. Vad är det för drivkrafter att det finns andra som kan tänkas köpa detta? Vill vi förändra beteende är det viktigt att arbeta med båda parter. Lyssna och förstå.

Lagen som förbjuder köp av sexuella tjänster har hjälpt en del att komma ur prostitutionen och verkat hämmande för en del män. Nyrekryteringen har minskat. Men den dolda

prostitutionen är fortfarande den mest omfattande. Gatuprostitutionen beräknas bara omfatta en tredjedel.

Fortfarande frodas myterna, bilden av den prostituerade med nätstrumpor och kort kjol.

Ändå är det inte attributen man ser det på, för i verkligheten är det alla åldrar, utseenden storlekar och klädval och de som köper är ett socioekonomiskt genomsnitt av svenska män mellan 25 och 75.

Myterna frodas fortfarande

- Könshandeln är destruktiv för både säljare och köpare. Det är en fråga om nöd, förklarar Maia. De försöker lösa och förändra sitt liv men de lösningar de söker är destruktiva för dem själva. De är personer med låg självkänsla, med tidigare bekymmer i sitt liv och något gör att de väljer destruktiva handlingar. Det är fråga om djupa problem.

- Ändå späds myterna på. Många gånger är det tungt att ligga i kölvattnet, så långt efter, säger Maia begrundande. Vi går mot ett tuffare och hårdare klimat. Det är svårt att vara motkraft mot flödet. Alla dessa porrsajter som finns på internet nu, det går inte att värja sig. De forsar ut från skärmen. Det behövs attityd-förändringar som slår hål på myterna

Prostitutionsgruppen har gått ut med mail och vykort på porrsajterna. Det vore perfekt om prostitutionsgruppen kom fram direkt när man klickar in sig på porrsajterna.

Motverkande kraft

- De som vänder sig till oss har kanske inte från början sett det som ett bekymmer, men de har fått nya infallsvinklar. Att stanna upp och tänka och det är inte lätt i det tempo de flesta lever i idag. Därför är det viktigt att vara en motverkande kraft för att få människor att stanna upp.

- Det är så oerhört många som lider. Det räcker med det vi vet idag. Prostitutionsgruppen har redan gett belägg för hur det är. Först nu inser vi att det går att göra något åt det.

Text&Foto: Caroline Runesdotter

Polisen i Göteborg: Prostitutionsgruppen läggs ner

Lagen mot sexköp trädde i kraft första januari 1999, samtidigt gavs polisen resurser att komma åt sexhandeln. Polisens prostitutionsgrupper började arbeta med att spana mot och ingripa vid sexhandeln. Sammanlagt var det sju miljoner kronor extra som polisen i hela landet fick för detta arbete och av allt att döma har arbetet varit effektivt. Gatuprostitutionen har minskat och bordeller har stängts. Det har också blivit en ökad uppmärksamhet kring import av utländska flickor och den sexhandel som förekommer via Internet.

Trots detta har polisen i Göteborg beslutat att lägga ner spaningarna och avveckla sin prostitutionsgrupp, ett beslut som riskerar att förta effekten av lagen mot sexköp. Det är polisen som har möjlighet att spana mot och ingripa vid sexhandel.

Socialdemokratiska kvinnoförbundets ordförande Inger Segelström reagerade direkt när hon fick höra om göteborgspolisens beslut. Hon skrev ett brev till rikspolischefen Sten Heckscher för att få svar på hur pengarna skulle användas och det svar hon fått är entydigt. De sju miljoner kronor som polisen fått som extraresurs är öronmärkta pengar. Det innebär att enskilda polismyndigheter söker för tilldelning och de pengar de får kan bara användas för att bekämpa prostitution och inte för några andra ändamål.

- Min misstanke är att det inte tycker det är en viktig verksamhet, säger Inger Segelström till Vi Mänskor. Är det så att polisen i Göteborg inte vill ha pengarna, blir de säkert glada i Stockholm och Malmö, för då kan de få mer.

- Jag hoppas det sätter fart på polisen. Tycker de inte att det är viktigt med prostitutionsbekämpning så obstruerar de mot Riksdagen som har gett polisen extra resurser.

CR

Slutet för den AMERIKANSKA DRÖMMEN

För nio år sedan kom Susan Faludis första bok *Backlash* ut. Den handlade om kriget mot kvinnorna, efter åren av kvinnofrigörelse. I samband med utgivningen av hennes senaste *Ställd - förräderiet mot mannen* besökte hon Sverige och medverkade bland annat på Bok- och Biblioteksmässan i Göteborg. Där berättade Susan Faludi att hon tänkt på att hon befann sig i Sverige 200 år efter det att världens första feminist besökte Sverige.

Hon syftade på Mary Wollstonecraft, som 1795 gjorde en resa i Sverige, Norge och Danmark. Susans poäng var att det fanns en del paralleller med hennes och Marys resa. - även om deras ärenden på de flesta andra punkter skilde sig åt. Mary hade skickats till våra kuster för att ta reda på var hennes amerikanske älskares skeppslast hade tagit vägen. Hela tiden skrev hon brev - brev till sin älskade Imlay. När hon kom hem hade han en annan kvinna och visade Mary på porten direkt med ett "försvinn".

Det är precis så som Susan tycker att hennes bok "Ställd" har tagits emot av männen i USA. "Ställd" är i många avseenden en kärleksförklaring till de amerikanska männen som svikits och råkat in i en allt djupare kris. Men männen är de sista som vill ha medkänsla, än mindre att någon kvinna talar om att de har ett problem. Susan Faludi och hennes bok har bemötts med ett samfällt "försvinn" av medierna i USA. En feminist med medkänsla för männen var mer än vad män i allmänhet och manliga kolleger i synnerhet ville ha.

- Men inte heller feministerna är nöjda, berättar hon. En del betraktar hennes kartläggning av männens situation som ett svek mot

feminismen.

Det har tagit Susan Faludi sex år att skriva "Ställd". Den bygger på ett enormt intervjumaterial. Hon har besökt avskedade varvsarbetare. Fått deras version av hur det är att stå utan arbete, att inte våga tala om det hemma, att låtsas som om jobbet finns kvar. Det är samhällets svek mot männen.

Hon har träffat ett tvärsnitt av den amerikanske mannen; astronauten, gängledaren, Vietnamveteranen, arbetare, herrtidningsredaktören och hustrumisshandlaren. Hon har lyssnat på deras berättelser och lyckats återge dem på ett sätt som tillåter dem att behålla sin värdighet.

Samtidigt blottlägger Susan Faludi bit för bit i den amerikanske mannens kris, krisen för män födda efter andra världskriget, efterkrigsgenerationen. De tillhör generationen där inte längre socialt ansvar räknades utan det istället är en ytlig bedömningsskala där förmågan att synas istället blir avgörande. Så långt från de ideal de växte upp med! Det har skett en avgörande kulturell förändring under deras livstid. och den har ändrat grunderna för vad det är att vara en man.

- Smärtan i faderns frånvaro är reell, hävdar Susan Faludi. Den värld som de lovades var inte den värld de mötte. Och medan fäderna var vinnare i andra världskriget blev sönerna förlorare i Vietnam.

- Det är lätt att anklaga män eller kvinnor, att hitta syndabocker, för att det är som det är, men i verkligheten sitter vi samma båt. Och det är lika bra att inse det istället för att skapa syndabocker. Män och kvinnor värderas efter hur mycket de kan konsumera och visa.

Emilia Alfonzo-Rodriguez

Låt inte medierna göra om dig. Förändra dem istället!

Och Allt är Möjligt går att kontakta. De föreläser på skolor och arbetsplatser. Det går också att beställa deras handbok i mediekritik. Allt är Möjligt Konstepidemins Väg 413 14 Göteborg
alltarmojligt@natverkstan.net
www.natverkstan.net/
alltarmojligt

Ur Allt är Möjligts handbok:

Några frågor en manlig filmregissör aldrig fått:

Har du upplevt en konflikt i att vara både filmare och far?

Känner du som manlig filmare att du har ett ansvar att ta upp och diskutera specifikt manliga frågeställningar i dina filmer?

Är du inte rädd att dina filmer ska klassas som typiska "mansfilmer" och på så sätt ha svårt att nå fram till den kvinnliga publiken?

Allt är Möjligt!

Har du någon gång ställt dig framför tidningshyllan i affären och funderat på hur det skulle se ut om alla leende kvinnor i alla de poser på omslagen skulle bytas ut mot män? Så inleds den mediekritiska handboken Allt är Möjligt. Handboken kom ut för snart två år sedan, men Nätverket Allt är Möjligt har funnits ännu längre och de som startade det hela började redan för åtta år sedan, närmare bestämt 1992.

Maria Edström är journalist. Hon och kollegan Maria Jacobson tog initiativ till det mediekritiska nätverket Allt är Möjligt 1992.

- Vi själva kände inte igen oss i medierna, varken i bilderna av mannen eller av kvinnan, samtidigt var vi ju själva som journalister med och skapade dessa bilder, berättar Maria Edström.

- Vi var inspirerade av vad som hände i andra länder. Där fanns mediekritiska rörelser, men vi såg inga här.

Maria Edström och Maria Jacobson arbetade på samma frilansbyrå när de startade Allt är Möjligt. I början fungerade Allt är Möjligt kring soppkvällar. Då fanns tid att träffas, analysera bilder och diskutera. Gruppen växte och när de skulle samla sig kring en plattform märkte de att de hade olika utgångspunkter.

- Det vi kunde enas om var att debattera ensidiga skildringar av kvinnor och män i medierna och hålla en levande diskussion igång. Vi hade en studiecirkel med rätt lösa ramar för att ta reda på vad vi tyckte i olika frågor. Dit vi bjöd in gäster, ibland bjöd vi in forskare som gick igenom olika ämnen.



Gör det själv! - men hur?

Mediekritik på nätet:
www.mediawatch.com
som framförallt koncentrerat sig på att granska kvinnobilden i media.

I Allt är Möjligts startpaket finns klisterlappar med texten Tänk kritiskt! Säg ifrån! - ifall vi skulle glömma det. Och för att vi ska veta hur vi säger ifrån finns en särskild liten folder med användbara adresser.

Vet du t.ex. om att du kan anmäla annonser och reklam. Etiska Rådet faller reklam som är sexistisk, schabloniserande eller uppenbart könsdiskriminerande. Adressen är ERK, Box 3202, 103 63 Stockholm, tel 08-207595 eller info@etiskaradet.org

Vill du anmäla radio eller TV-program kan du göra det till Granskningsnämnden för radio och TV. Box 244 136 23 Haninge tel 08 606 79 70 Pressens opinionsnämnd Box 12708 112 94 Stockholm

Du kan höra av dig till SVT publikkontakt@svt.se eller till TV4 programinfo@tv4.se eller TV3 info@tv3.se

Två år senare hade verksamheten vuxit och de hade fått bidrag till att trycka vykort. Då, som ideell förening, behövde de ha kontroll på pengarna, postgiro, kassör och revisor. När ytterligare ett år gått hade de fullt med uppgifter: att föreläsa på etikkurs, ställa upp på intervjuer, delta i Kvällsöppet i diskussion om bantning, medverka i Radio Ellen eller Morgonbris.

De senaste åren har flera av Allt är Möjligts medlemmar fått barn och några regelbundna soppkvällar blir det inte längre, men Allt är Möjligt ligger inte nere för det. Nu är några av medlemmarna i hög grad självgående. De åker ut och håller föredrag, skriver, deltar i debatter m.m.

Lagom till hösten blev Allt är Möjligts startpaket färdigt. Det är en mediekritisk grundutrustning med underlag för att du ska själv kunna undersöka och reagera på de bilder media serverar av kvinnor och män

- Vi gör otroligt mycket trots att vi har småbarn. Vi är ofta ute och föreläser. Soppkvällarna har numera ersatts av att vi mailar till varandra, för alla jobbar på sitt håll. Vi gör ett nyhetsbrev som gör det möjligt att nå ut till prenumeranter, boken har vi sålt hela tiden och första upplagan är slut nu. Och så arbetar vi med hemsidan. På sätt och vis kan vi faktiskt säga att vi når ut mer nu.

Text&Foto: Caroline Runesdotter

Alltfler tjejjourer

Vid sidan av kvinnojourerna har det nu också vuxit fram tjejjourer. De har kommit till på senare år och sammanlagt finns nu 23 tjejjourer i Sverige, som är anslutna till ROKS, Riksorganisationen för kvinnojourer - och nu också tjejjourer - i Sverige. Dit finns det möjlighet att vända sig för att få någon att tala med, man kan också få hjälp och stöd inför ett samtal med föräldrarna eller besök på mödravårdscentralen. För unga tjejer kan problemen se lite annorlunda ut. Det kan t.ex. röra sig om sexuella trakasserier i skolan. Ett annan situation som just yngre tjejer kan råka ut för är att bli utnyttjade av killar som är äldre. ROKS har en hemsida: www.roks.se och där finns telefonnumren till alla tjejjourer. ROKS har också ett telefonnummer där man kan få upplysning om vart man bör vända sig och om vilken tjejjour som är närmast: ROKS telefon: 08/442 99 30

Frizonen

FRIZONEN är en ideell förening som vänder sig till tjejer mellan 12 och 20 år. För dem som behöver någon att prata med finns det möjlighet att ringa Frizonen dagtid eller vissa kvällar. På kvällarna finns möjlighet att se film, lära sig självförsvar eller Aikido, salsa eller gå en skrivarkurs. På Frizonen arrangeras också tjejgrupper, temakvällar och läger.

Frizonen finns på Nordhemsgatan 49 och telefonnumret dit är 031-24 43 77. Frizonen har en hemsida, förstås: www.psmedia.se/frizonen och det går att maila dit frizonen@hotmail.com.

Frizonen arbetar förebyggande med att stärka unga tjejer genom att uppmuntra till gemenskap, stärka tjejerna individuellt och i grupp samt försöka väcka medvetande kring könsroller. Verksamheten utgår från tjejernas egna behov som diskuteras i olika tjejgrupper som träffas en gång per vecka med en ledare. På föreningen jobbar fyra tjejer som ser till att idéerna och förslagen förverkligas.

Telefonjouren 031- 244822 är öppen tisdag, onsdag, torsdag mellan kl. 16.00 - 21.00.

Caféet på Nordhemsgatan 49 är också öppet på kvällarna under samma tid som telefonjouren ovan. Här kan man droppa in för en fika, surfa och chatta på nätet eller hitta på något annat roligt tillsammans med andra tjejer och har möjlighet att prata med någon vuxen om man så skulle vilja.

Det kallas kärlek...

När kärleken omvandlas till ett fängelse kan det vara skönt att det finns en frizon någonstans för att andas ut och samla sig. Kärleken kan projiceras till föräldrar, syskon, vänner, en partner etc. Den kan också bli komplicerad när den skall existera och överleva vardagen för det är då den sätts på prov. Det är då vi brottas med normgivande konventioner, sociala strukturer som könsskillnader/roller, åldersskillnader, skönhetsideal, kärnfamiljsidyllen som helst skall bygga på heterogen partnerskap och homogen ras, etnisk grupp, ekonomisk och social klass o s v.

Nu får jag, som har uppnått slutet av yngre medelåldern och gått och förälskat mig i en mycket yngre man, skylla mig själv. Min frizon får jag skapa så gott jag kan själv, men ni unga tjejer mellan tolv till tjugo år kan skatta er lyckliga, för om ni är i behov av en frizon av någon anledning så finns det några eldsjälar på föreningen FRIZON i Göteborg som arbetar förebyggande med att stärka unga tjejer.

- Förtrycken i vårt samhälle har många ansikten och de kan spegla sig i ett förhållande, därför vill vi motarbeta förtryckets dubbla bemärkelse om man är ung och tjej, säger Anette Berggren.

På min fråga om att dagens unga tjejer verkar vara tuffare och kanske undviker fällan att underordna sig svarar Anette; ”Om man inte är medveten om ojämlikheten kan man underordna sig lättare. Man möter ett visst förtryck och om man inte kan sätta namn på det för att man är tjej blir konsekvensen att man uppfattar sig värdelös som person”

Jag har funderat över ”normaliserings-

processen” som kan uttryckas med andra ord, hur eftergivenhet kan bli en helt normal företeelse och det kanske inte finns någon botten för hur mycket man skall ge efter innan man säger stopp... och det är kanske då den första smällen smyger sig på eftersom man försöker bryta det ”normala”.

Nej, tjejer, stå på er från första början oavsett hur stark och sårbar kärleks känslan är kan den tåla en viss prövning för ett jämlikt förhållande om den är ömsesidig och äkta. Det handlar bara om att lära sig att både GE och TA.

Niki Arias

När vi tränger bort vår verkliga styrka och låter andra människor styra oss för mycket blir vi arga. Oftast tränger vi bort den ilskan och blir lite avtrubbade.

När vi åter börjar få kontakt med vår styrka är den upplagrade ilskan det första vi känner.

För många människor som blir medvetna är det ett positivt tecken när de börjar få kontakt med sin ilska.

Det innebär att de håller på att återerövra sin styrka.

Shakti Gawai

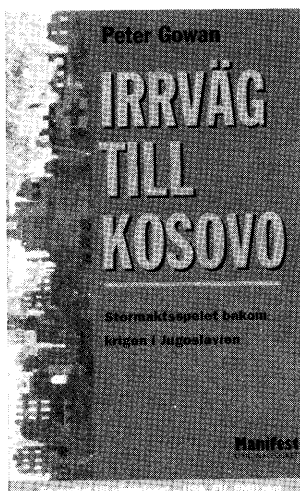
Irrväg till Kosovo

Peter Gowan
Manifest

Peter Gowan är brittisk journalist med Österuropa som sitt specialområde. I *Irrväg till Kosovo* får vi en annan version av orsakerna till NATO:s bombkampanj mot Jugoslavien. Med president Clintons egna ord gällde, det ett starkt partnerskap mellan USA och Europa. Att den serbiska ledningen redan två dagar innan den serbiska inmarschen i Kosovo hade fått veta att kriget skulle inledas, är kanske också

en nyhet för de flesta av oss. Vi har ju istället fått veta att bombningarna startade och beslutet togs efter det att styrkorna gått in i Kosovo. Men vad var egentligen motivet? Vad fanns det för anledning att starta ett bombkrig som skapade enorma flyktingströmmar och som framförallt kom

att drabba civilbefolkningen? Med Washington Post som huvudsaklig källa visar Peter Gowan att det verkliga motivet snarare hörde samman med behovet att markera det amerikanska ledarskapet över NATO och att demonstrera NATO:s trovärdighet. I realpolitiska sammanhang innebär detta att upprepade hot om bombningar till slut måste leda till att hoten realiseras. Däremot hade det mycket lite att göra med den kosovoalbanska befolkningens väl och ve. Det är en välunderbyggd bok och en guldgruva för oss som haft svårt att förstå de bakomliggande drivkrafterna bakom USA:s Balkanpolitik. CR



Karin Wegestål:

Acceptera inte desinformationen

– Nu börjar sanningen komma fram, konstaterar Karin Wegestål. Hon har hört till de få riksdagspolitiker som öppet kritiserat bombningarna av Serbien och Kosovo. Som förevändning för bombningarna talades om folkmord och etniska rensningar. Det talades de första dagarna av bombkriget om 500.000 döda, senare om tiotusentals. Det stämmer inte med de siffror som FN:s expertgrupp kommit fram till. 2.788 döda, och det gäller då döda från början av 1998 fram till bombkrigets slut. De döda är såväl kosovoalbaner som och slutsatserna är att de är offer i ett inbördeskrig där beväpnade ur båda grupperna slogs mot varandra och offren representerade båda sidorna i konflikten.

NATO:s bombningar inleddes då på felaktiga grunder. Det folkmord som angavs som orsaken har aldrig förekommit. Vi vet också att bombkriget kostade cirka 2.000 människor livet. Den övervägande delen civila. Och fortfarande idag drabbas befolkningen i Serbien. Bombkriget har slagit ut stora delar av produktionen och sanktionerna förvärrar lidandena för civilbefolkningen.

– Jag blir verkligen desillusionerad. Hur ska det gå att skapa en värld där vi kan leva med varandra normalt. utbrister Karin Wegestål. Nu håller Kosovo på att bli etniskt rensat. Snart är Serbien det enda land på Balkan som inte är etniskt rensat.

– Jag var i Serbien i vintras. Då kunde människorna inte ens få tag på de mest nödvändiga livsmedlen. Tio procent fick sin livsmedelsförsörjning genom Röda Korsets soppkök. Och det var verkligen alla möjliga som gick dit: Universitetslärare, journalister, arbetare. Denna vinter kan bli ännu värre, eftersom skörden blev dålig efter en varm och torr sommar. Det blir svårare och västmakterna verkar inte vara beredda att häva sanktionerna. Trots att bombningarna och sanktionerna

försämrat livsvillkoren på ett avgörande sätt för den serbiska befolkningen, har inget gjorts för att häva sanktionerna eller kompensera för skadegörelsen, nu när det kommit fram att bombningarna inleddes på felaktiga grunder.

– Jag blir förtvivlad över att människor inte bryr sig mera. Media accepterade alla lögner och förde vidare. Nu när vi vet mer om vad som hände, har media inte dementerat. Desinformationen gör att människor fattar fel beslut. I den upplysta värld vi lever i ska vi inte acceptera att bli desinformerade.

Red.



Obekväma frågor om kriget i Kosovo

Camp Bondsteel är en amerikansk militärbas. Den är inrättad för 6.300 amerikanska soldater och har kostat 300 miljoner kronor att bygga. Ett Burger King finns på basen, liksom två kapel, så det är väl sörjt för soldaternas andliga spis också. Så långt är det kanske inte så märkligt. Det som däremot är lite häpnadsväckande är att basen ligger i Kosovo som fortfarande är en del av Jugoslavien och vilken framtida status Kosovo ska ha är inte avgjort ännu.

Vilka långsiktiga mål ska basen tjäna och hur är det möjligt att basen byggs på mark som tillhör Jugoslavien? Har i själva verket Kosovos framtid avgjorts på detta sätt? Detta är frågor som fredsforskaren Jan Öberg ställer i en efterskrift i boken *Irrväg till Kosovo*. Han frågar bland annat också hur Clintons humanitära hänsyn och respekt för mänskliga rättigheter inte har omfattat den idag cirka en miljon människor som lever som flyktingar i Serbien. De är till antalet fler än de som flydde till Makedonien och Albanien och allt fler flyktingar kommer nu från Kosovo.

Jan Öberg är direktör för TFF; Transnationella Stiftelsen för Freds- och Framtidsforskning, i Lund. Stiftelsen har varit mycket engagerad i konflikten i Jugoslavien och haft ett flertal "konfliktläkare" på plats. Stiftelsen har tidigare kunnat bedriva sitt arbete med ett visst stöd från UD. Detta har från och med i år tagits bort utan klara motiv. TFF ger ut nyhetsbrev och adressen till hemsidan är: www.transnational.org



Vuyo O. Wagi

tanzansk poet

- Jag började skriva när jag fick veta att
Amilcar Cabral blivit mördad. Det var 1973.

Vuyo O. Wagi är liten och späd där hon
sitter längst fram i
Kvinnofolkhögskolans
samlingssal och berättar kring sitt författar-
skap. Hon läser ett urval av sina dikter,
skrivna på engelska, och förklarar litet om
bakgrunden till varje dikt. Hon är politiskt
och kvinnopolitiskt engagerad.

- Med den här dikten vill jag uppmana
kvinnor att våga gå emot traditionen

Dikten heter Opressed to rest (Förtryckt till
lugn) och är en uppmaning att inte hejdas i sin väg
framåt utan lyssna till sina drömmar och
visioner. De första stroferna lyder på engelska
så här:

Forbid me not
Resolved as I am
To dance the freedom dance
Though my path is strewn with
Molten tears

Silenced no more Time to speak out
Cast off the shroud
Laughing, mocking and scolding
Notwithstanding

(Förbjud mig inte
-för nu är jag
bestämd-
att dansa frihetsdansen
Trots att min stig är strödd med
glödande tårar

Inte tystad längre Tid att tala ut
Kasta av höljet
Skrattande, gäckande och hånande
Trots allt)

Vuyo Wagi studerade i sin ungdom
naturvetenskap på uppmaning av sin
far. Hon arbetar visserligen inte inom
det området nu, men berättar om hur denna
erfarenhet hjälpt henne att gå emot traditionella
förväntningar och våga göra egna val.

- Det har hjälpt mig att överskrida och tro
mig kunna bryta in på nya områden.

Dikten fortsätter:

Time has come
To reap the dark and purple fruit of
Suffering's tree

(Nu är det tid
att skörda den mörka purpurfärgade
frukten
från lidandets träd)

Vuyo Wagi är född i Sydafrika, har studerat i
USA och rest i Europa, men har bott större
delen av sitt 44-åriga liv i Tanzania. Nu

försörjer hon sig genom ett arbete på dar es Salaams universitet.

Vuyo är inbjuden till Sverige av Föreningen för afrikansk litteratur, hon har bl.a. besökt många folkhögskolor och hennes sista besök under dessa 14 dagar är Göteborg och Bok-och biblioteksmässan där. Hittills har hon bara publicerat en diktsamling, trots att hon skrivit i 27 år.

- Det finns många svårigheter med att vara författare i Tanzania, berättar hon. En är bristen på läsare. Att läsa ingår inte i vår tradition. Där har det talade ordet varit det viktigaste.

Vuyo menar att det med den moderna tiden krävs att tanzanierna blir ett läsande folk.

- Att vara författare ses inte som ett riktigt yrke, det är i alla fall inte respektabelt. Det som räknas är sådant som ger mat på bordet. Och att vara poet är inte särskilt lönsamt.

- Det är också svårare för en kvinna än för en man att vara författare i Tanzania. Vi har en mycket patriarkal tradition. Vi var en grupp författare ur samma generation som höll ihop, jag var den enda kvinnan och jag är den som sist blivit publicerad.

Vuyo läser vidare:

There is nothing to fear
Only listen to sung visions
Prophetic dreams

(Det finns inget att frukta
Lyssna på de sångburna visionerna
De profetiska drömmarna)

I slutet av dikten uppmanas vi att

"In the
quicksand of doubts"
(– I tvivlets kvicksand)
gå på de markerade stenarna.
Det finns förebilder.

Genom dessa uppläsningar och kommentarer förstår vi hur tätt ett författarskap kan hänga samman med det egna livet och den egna erfarenheten. Men också att det kan gälla oss.

Många har känt sig berörda av dikterna. En av deltagarna säger om dikten *Opressed to Rest*:

- Den handlade faktiskt om mig. Jag känner mig som om jag varje dag får kämpa för att gå min egen väg. Nu ska jag sätta upp dikten på kylskåpet hemma.

AGNETA WIRÉN

Johan Galtung

70 år

Vid en gästföreläsning i Göteborg presenterades Johan Galtung av sin professorskollega Björn Hettne som en far för alla yngre fredsforskare. Galtung grundade fredsforskningsinstitutet PRIO, Peace Research Institute of



Oslo, redan 1959 och startade fredstidskriften "Journal of Peace Research" 1964. Han är sociolog, matematiker och spelteorektiker. Liksom sin berömde rysk-amerikanske föregångare Pitirim Sorokin är han samhällskritiskt och kulturfilosofiskt inriktad. Han har skrivit närmare 60 böcker, och listan över alla hans publikationer, artiklar, essäer m.m. når långt över 800 titlar. Johan Galtung har av princip förblivit huvudsakligen oberoende frilansare men innehar samtidigt professurer på Hawaii, i Witten/Herdecke, Tromsø m.fl. universitet. Han har länge varit inspiratör för freds- och alternativrörelser och har inspirerat politiska grupper under viktiga skeenden, t.ex. Solidarnosc i Polen och den östtyska ickevåldsrörelsen. Han har fått det alternativa nobelpriset, The Richt Livelihood Award, ett av många hedersbevis. Johan Galtung har som princip att varje gång han kritiserar ett samhällsfenomen också ge ett svar, föreslå en lösning, ett positivt alternativ. Och han förhåller sig på samma positiva sätt till medmänniskor som han förstått

TEXT: Ola och Erni Friholt

FOTO: Erni Friholt

bemödar sig av hjärtat att förbättra världen. Vi har själva erfårit detta vid möten med honom. Han får oss att känna oss betydelsefulla. För tio år sedan erkände han utan omsvep att han var osäker på området kvinnor/män. Idag är könsrollerna en levande och viktig del av hans forskning och skrivande, t.ex. i boken "Peace by Peaceful Means" (Fred med fredliga medel), från 1995. Den ger en sammanfattande teori om fred, konflikter, utveckling och civilisation. Lagom till sin 70-årsdag den 24 oktober tog han initiativ till bildandet av ett nytt fredsforskningsinstitut, NIFF. Det ska bli nordiskt och oberoende av statliga forskningspengar och därför ägnat för den samhällskritiska och kontroversiella forskning som idag inte gynnas med anslag. Grundandet skedde i vårt solidariska sommarcafé på vår bryga på Stocken, västra Orust och markerade därmed det nödvändiga sambandet mellan teori och praktik. Johan Galtung är alltid beredd att gå sina egna vägar och öppna våra ögon för viktiga samband, så som han en gång gjorde det strukturella våldet fattbart och tydligt, alltså det indirekta våld som finns inbyggt i samhällsordningen, ekonomin, m.m. Han har också visat hur varje kultur har sina egna underförstådda, på ytan omedvetna värderingar och program eller djupkultur, vilka styr dess beteenden, graden av våldsinriktning o.s.v., dess "sociala kosmologi". Att tillämpa sitt vetande och sina övertygelser direkt i samhällslivet anser Johan Galtung vara varje forskares moraliska skyldighet. Han bygger idag sitt globala nätverk TRANSCEND, som syftar till ingripande i konflikter. Parterna ska stegvis ledas fram till förståelse av varandra och transformeras och transformera konflikten till ömsesidigt erkännande och försoning. Här anas inspiration från Indiens store frihetshjälte Gandhi, om vilken Johan Galtung skrivit flera böcker. Gandhi fick smeknamnet Mahatma (av maha=stor och atma=ande/själ). Den norska motsvarigheten kunde passa Johan Galtung.

nya böcker



Bim Clinell **Attac** Agora

Dagens snabbast växande folkrörelse, den franska Attac - L'Association pour la taxation des transactions financières pour l'aide aux citoyens, dvs. föreningen för beskattning av kapitaltransaktioner för medborgarens bästa.

Det är en ung rörelse, grundad så sent som i juni 1998. Den har nu 25.000 medlemmar och en avdelning finns i Nationalförsamlingen. Till Attac har hela kommunstyrelser anslutit sig kollektivt, liksom fackföreningar och medborgarrätsorganisationer.

Det som förenar denna växande skara är kraven på en demokratisk styrning av de fria marknadskrafterna. I boken om Attac ger Bim Clinell en grundlig redogörelse för själva bakgrunden och grogrunden för denna rörelse och hur den vuxit fram.

Inspiratör är Nobelpristagaren och rådgivaren till president Kennedy, James Tobin, föreslog 1972 inrättandet av en skatt på 0,1 procent på kortsiktig valutahandel. Syftet var att bromsa spekulatörerna och på så sätt få medel att bekämpa fattigdomen.

Det här har kommit att kallas Tobinskatten, och den är inte genomförd, men förslaget får allt mer spridning. I ett nummer av Le Monde Diplomatique togs upp Tobins

förslag. Artikeln fick ett oerhört gensvar från läsarna och tidningsredaktionen tog kontakt med bland annat ekonomer, statsvetare, jurister och fackföreningsledare.

Rörelsen tog sakta form. Målsättningarna är att finna alternativ till nyliberalismen. De är väl medvetna om vad marknadskrafterna ställer till med idag och vill beskatta kapitaltransaktioner förhindra de skador som kapitalens globalisering orsakar.

Inom Attac drivs nu en intensiv studieverksamhet för att förstå och kunna föra en egen folkligt förankrad linje i ekonomiska frågor. Med studieverksamheten visar de också att ekonomi inte är ett område reserverat för experter. 150-tal lokalavdelningar i landet.

Attac har redan blivit en politisk kraft och de beslut som skulle tas i samband med OECD:s MAI-avtal utanför Paris 1998 flyttades på grund av protesterna över till Världshandelsorganisationernas möte i Seattle 30 november 1999. Och hur det gick där vet vi ju numera.

Den som vill veta mer genast och inte kan vänta på boken kan gå in på Attacs hemsida: www.attac.org

CR

Frances Hodgson Burnett **Lowries dotter**

Pontes

Författarinnan Frances Hodgson Burnett har framförallt blivit känd som barnboksförfattare. Lowriesdotter är däremot en roman som vänder sig till vuxna. Den utspelar sig i ett gruvdistrikt i England.

Handlingen i boken kretsar kring en omöjlig kärlek över klassgränserna. Gruvingenjören som förälskar sig i den fattiga Joan Lowrie.

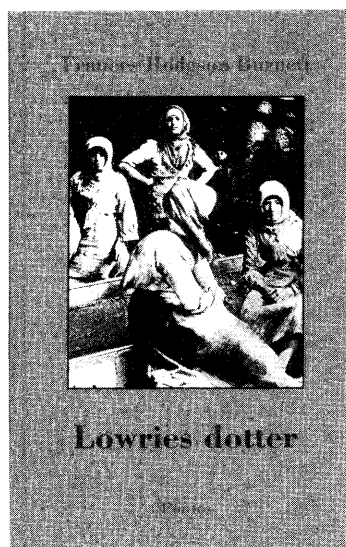
Boken ger en realistisk skildring av gruvarbetarnas levnadsförhållanden under 1800-talet.

Frances Hodgson Burnett har själv upplevt miljön under en tid, fram till familjen fann

nya böcker

räddningen – att emigrera till USA. Boken blev antagen som följetong och den utgjorde början på hennes författarkarriär.

Emilia Alfonzo-Rodriguez



J.K.Rowling Harry Potter

Tiden

Så har även vi drabbats av Harry Potter. Jag var länge på jakt efter böcker som skulle få den 10-årige sonen att bli bokslukare. Av någon anledning är det mycket lättare att hitta böcker som vänder sig till flickor. Men så är ju också även vuxna romanläsare i huvudsak kvinnor.

Harry Potter inköptes och låg på tillväxt under ett år. Först denna regniga sommar blev han läst. Men då med besked! Inte bara tioåringen som på några dagar läste både första och andra boken -



närmare 700 sidor utan hela familjen, syskon, kusiner, föräldrar, morföräldrar.

Trollkarslärlingen Harry Potter är en modern sådan, med kvast av snabbaste och senaste märke. Harry är de godas förkämpe i en värld där onda makter är ständigt närvarande och egentligen inte så olik vår. Händelseutvecklingen är omöjlig att förutsäga och det gör böckerna till spännande läsning.

Caroline Runesdotter

Kristina Lundgren,
Birgitta Ney

Tidnings- kvinnor

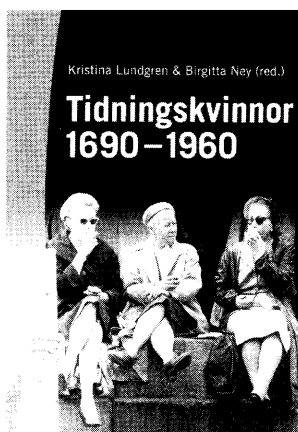
Studentlitteratur

Många känner säkert till Bang, Barbro Alving, den svenska journalisten som rapporterade direkt från plats i Madrid om hur civilbefolkningen bombades under spanska inbördeskriget. En del kanske snarare minns henne för hennes kåserier, eller för hennes röst i radio.

Bang var inte ensam, inte ens som kvinnlig krigskorrespondent. Elin Wägners bok *Pennskaftet* bidrog till att journalistyrket blev populärt bland kvinnor och att det 1914 fanns så mycket som 24 kvinnliga journalister anställda inom Stockholmspressen.

Flera som var verksamma under den här tiden var också verksamma inom Ligan, en slags kamratkrets bland kvinnliga journalister, med Elin Wägner som samlande namn. Bland dessa kvinnliga journalister fanns t.ex. Ester Blenda Nordström som fick sina artikelserier publicerade i bokform.

Hon arbetade i bästa wallraffstil och tog bland annat arbete som piga, vilket resulterade i boken *”En piga bland pigor”*. En annan artikelserie byggde på hennes resor på samma villkor som fattiga emigranter; tredje



klassens båtbiljett till USA och så ströjobb här och där.

I Tidningskvinnor är ett stort antal journalister presenterade och vi får också smakprov på deras alster. Det är en rad spännande livsöden och många intressanta artiklar och reportage.

De som läser boken blir bland annat förtrogna med Lotten Ekman som skriver om de svältandes och arbetslösas värld och Märta Lindqvist som skriver om vad som händer bakom kulisserna i det stora varuhuset. C.R:

Anne-Marie Berglund

Jag vill stå träd nu

Bonniers

I dagens Sverige publiceras en mängd poesi. För det mesta är denna lyrik både välskriven och estetiskt tilltalande. Men likriktningen är stor och poeterna följer ängsligt de trender som just nu är mo-

derna. Efter att ha läst flera "väluppfostrade" diktsamlingar så känns det uppfriskande att ta del av Anne-Marie Berglunds senaste bok. Hon är helt och hållet sig själv, skulle nog inte drömma om att inordna sig i några litterära led. Man känner igen hennes röst från bok till bok, en ömsom upprorisk, ömsom eftertänksam stämma. Hon hör inte till dem som behöver ropa högt för att bli hörd och förstådd. Mycket av det viktiga i hennes budskap rymms för övrigt mellan raderna. Detta är en poesi som kräver läsarens odelade uppmärksamhet. Och dikterna vinner på att man läser dem flera gånger. Där finns ibland nyanser som det tar tid att upptäcka.

Berglund debuterade 1977 och har sedan dess varvat prosa med poesi. I hennes författarskap är det stora likheter mellan de båda genrerna. Berättelserna innehåller ofta lyriska inslag och poesin närmar sig prosadiktens form.

Poeten skriver för det mesta om kvinnor, deras förhoppningar och tillkortakommanden. Sökandet efter kärleken finns alltid med. Men denna kärlek har inte bara ett utan en mångfald ansikten. Besvikelsen är sällan långt borta. Ledan måste till varje pris bekämpas.

Kan vi sitta i kväll
I löfte
De brutna kvistarna
gnisslar
mot fönster

Kan vi ligga i natt
I mörker
Stormen blir rädd
när den hör vår tystnad

Fadd romantik och klibbig sentimentalitet har ingen plats i detta universum. Poeten väjer inte ens för de mest pinsamma och ömtåliga ämnen. Ibland tillåter hon sig till och med att vara riktigt fräck och provocerande. Sådana rader blir ofta en rolig läsning.

Som framgår av bokens titel så har trädet som symbol en stor betydelse. Att skriva om träd är ju knappast originellt, men i den här poetens tappning får den slitna symbolen en ny fräschör. "Jag måste få vara träd nu. Jag går sönder om jag inte får stå träd. Tala inte till mig som till de vanliga på gatan. Rör inte vid mig med kött och blod. Vinden måste viska i bladen. Din andedräkt måste smyga sig intill mig och andas vår. Vi var en man och en kvinna i vackra kläder. Nu vill jag vara träd."

I Anne-Marie Berglunds poesi finner vi en högst personlig panteism. Skillnaden mellan djur och människa, kvinna och man har flytande gränser. Det är ett äventyr att ta sig in i denna lyriska värld där så många överraskningar bara väntar på att få överrumpla läsaren.

Maj Persson

Kvinnoprojekt i Ghana:

Om konsten att låta 5.333 kronor ge jobb till 75 personer

1997 lämnade SKV i Umeå 5.333 kr till ett projekt i Ghana. Vi fick information om verksamheten via Samuel Appuyi Kubi, politisk flykting från Ghana som bott i Umeå i 10 år och leder föreningen Ghana Union i Umeå. Han kände Mary, en hemkunskapslärarinna som var starkt engagerad i kvinnornas situation. Detta gäller framförallt kvinnor på landsbygden. I Ghana växer städerna snabbt och fattigdomen på landsbygden breder ut sig. Alltså söker sig folk till städerna framförallt män. Oftast hamnar de i slummen medan kvinnor och barn som bor ute i byarna får försöka försörja sig så gott det går.

Mary gick runt i en del byar och inventerade lokala produktionsmöjligheter. När hon fick våra pengar investerade hon dem i diverse små projekt och det genererade 75 jobb. Det låter otroligt, men är faktiskt sant. Ett exempel är en kvinna som fick 60 kronor för att köpa färg. Då kunde hon måla de vassprodukter hon flätat och sälja dem. Affärerna gick bra och idag har hon två anställda som säljer åt henne, när hon producerar varor. En drejskiva inköptes till ett lokalt krukmakeri. Kvinnan som tillverkade gari, en slags basföda, plambladsolja och tvål fick pengar till grytor.

Tillsammans med Samuel började vi diskutera ett SIDA-projekt. Målet var att bygga två små fabriker i två av byarna. Där skulle kvinnor kunna arbeta i ett kooperativ och på så sätt få en möjlighet att försörja familjen. Det skulle också investeras i enkel maskinell utrustning, på en nivå som bymedlemmarna utan problem kan hantera. Vi ansökte om bidrag och fick klartecken från SIDA till att starta detta tvååriga projekt. SKV skulle bidra med 54.000 och SIDA betalade resterande 80 procent av summan. Insamlandet har gått över förväntan. Idag saknas 1.200 kr, av det som är vårt ekonomiska åtagande. Under tiden har vi fått fortlöpande information om utvecklingen av Samuel och hans fru. Dessa har lokalkännedom och har varit nere på invigningen av fabrikerna. Målet var att ha ett tidsbegränsat projekt som dessutom skulle expandera på sikt. Pengarna som den här fabriken ger delas upp i tre pottar. En tredjedel går tillbaka till de lokala producenterna. De får betalt för de råvaror de bidrar med. En tredjedel går till utbildning bland annat i hur kooperativ fungerar. En tredjedel läggs i en pott för att på sikt kunna bygga ett nytt kooperativ i en tredje by.

Fortfarande samlar vi in pengar till kvinnor i Ghana och vi har hela tiden personlig kontakt med folk därnere och får regelbundet rapporter därifrån.

Yvonne Lindblom, SKV Umeå

Till kvinnan

I brevlådan lyser en skär plastpåse med ”massor av fina erbjudanden och glada överraskningar” Till Kvinnan”.

Kvinnan med stort K, det är jag. Någon har gjort sig besväret att ta reda på mitt namn och min adress, antagligen för att jag är typisk på något sätt — Typisk Kvinnlig Konsument, Typisk 50+ Med Katt Och Villa eller kanske rätt och slätt Typisk Lättlurad Idiot.

Syftet med den förföriska försändelsen är lätt genomskådat. Fina erbjudanden är finast för de företag som bjuder ut sina varor.

Ändå får påsen inte gå direkt i soporna. Dess innehåll kan fu faktiskt ge en bild av 90-talets kvinna, denna komplicerade varelse som varken är näbbstövel eller nätstrumpa. Spännande.

Glatt överraskad bläddrar jag igenom fyra trycksaker. Bilden klarnar. Kvinnan av idag ”bekvämhandlar” kläder per postorder till hela familjen, fotograferar nakna solbrända barn, förbereder en stämningsfylld och rogivande jul i god tid samt läser speciellt utvalda böcker.

Efter att ha stöpt ljus, tillverkat en adventskalender med 24 små strumpor, bakat pepparkakshus och byggt en tryffelpyramid, plockar hon fram ”Vit slav” ur den axelremsväska som är bokklubbens snabbhetspremie.

Just denna bokklubb lockar med fyra böcker för 9:90 styck. För att underlätta det svåra valet bland de tolv titlarna har varje försetts med en varudeklaration: Kidnappad till lyxliv!, Sjukhusthriller!, Erotiskt laddad!, Kärlek i Australien!, Ett barn försvinner!, Nervpirrigt! eller Förväxlad identitet!.

För endast 9:90 kan man få ryckas med i en ”häxdans av kärlek, otrohet, vänskap, lögnar och hemliga begär”. Sannerligen billigt.

Den obligatoriska snabbhetsväskan är helt gratis. Årets populära och sportiga modell är vackert skogsgrön med läckra detaljer i brunt enligt texten. Bilden visar en ordinär sak i mörkknottrig plast.

Naturligtvis ges också ett extraerbjudande - ”Skön och fräsch”, skönhetsboken som har

allt! Tyvärr finns den bara i begränsad upplaga, så alla Kvinnor kan inte få lära sig att sköta om händer, fötter och hår på bästa sätt. De som blir utan får make-up och motionera lite på måfå.

Finns det bokklubbar av samma kaliber för män? Vilken är i så fall deras snabbhetspremie? En universalkniv, ett biltvätts-kit eller kanske en planeringskalender i imiterad krokodil? Och vad heter männens motsvarighet till ”Skön och fräsch”? ”Snabb och stark?”

Frågorna hopar sig. Svaren finns inte i den skära plastpåsen.

Ett är i alla fall säkert. Ingen skulle försöka lura män med den enkla ekonomiretorik som det bifogade säljbrevet uppvisar:

”Detta kanonerbjudande har ett sammanlagt värde på mer än 600 kronor och vi ger Dig det för att Du själv ska få möjlighet att bedöma hur bra XX Bokklubb är.”

Jag kollar snabbt besparingarna. Fyra böcker som egentligen skulle ha kostat 69 kronor för 9:90 styck. Då har jag sparat 236:40. Skönhetsboken för 59 istället för 159 kronor. En hundralapp till på plussidan. Och så väskan värderad till 150. Sammanlagt 486:40. Märkligt.

Ett nytt försök, nu med fulla värdet: 4x69 + 159 + 150. Fortfarande bara 585 kronor. Vad saknas? Kan det vara avgiften för porto och packning på 19:80? Förmodligen.

Den magiska gränsen passeras. Det sammanlagd värdet är ju faktiskt över 600 kronor, ingen luras. Och portot är ju betalt. Så det är bara för mönsterkvinnan att rätta till sin mode-riktiga klädsel, stryka lockarna från ansiktet med mjöliga händer, fukta sin vältrimmade tunga och klistra upp de sex små märkena på svarskortet.

Ögonblicket förevigas med den självutlösande kamera som varje Kvinna alltid poserar framför. Hon behöver bara betala för de bilder hon är nöjd med. Som denna.

Evy Malmberg

Umeå:

Kvinnohusföreningen, SKV och ABF driver tillsammans diskussionsträffar på Café Station mitt i stan. Verksamheten kallas Café Bönan och pågår några lördagar mellan 14 -16.

Höstens program:

14/10 Dramalärare Carin Forsell visar videofilm och berättar om "undomar samtalar kring makt och kön".

11/11 (preliminärt) Kvinnohistorikern Hjördis Levin berättar och visar bilder: "Vita-bandister, suffragetter och fogelstakvinnor - vad kan vi lära av deras målsättningar och kampmetoder".

18/11 Ekonomisk-historikern vid kvinnovetenskapligt forum i Umeå, Kerstin Nordlander berättar och diskuterar med oss om "Vad är en lön?".

9/12 Författarinnan Lena Andersson Flera föredrag planeras och den som vill veta mer kan ringa Bodil Nilsson, Ordförande i Umeå SKV, telefon/fax 090/19 45 33



VÄRLDSKVINNOMARSCHEN

DEMONSTRERA mot våld och fattigdom

den 17 oktober

I mer än 150 länder världen över har det anordnats namninsamlingar i protest mot det våld och den fattigdom som kvinnor ständigt utsätts för., Den 15 oktober överlämnas namnlistorna till FN i New York av representanter från dessa länder. I Göteborg avslutar vi kampanjen med en stor demonstration. Kom med du också och visa din avsky mot våldet och din solidaritet med kvinnor i hela världen! Samling: Götaplatsen kl. 17.30, Avmarsch kl. 18.00 Möte på Gustav Adolfs torg med tal och sång ca kl. 18.30 ansvarig: SKV, Linnégatan 21B, 413 04 Gbg, tel: 14 40 28

Vår osäkra värld

säkerhetspolitisk konferens
27-28 oktober

ABF-huset, Sveavägen 41, Arr: Svenska Kvinnors Vänsterförbund, Vänsterns SolidaritetsForum, CMS, ABF. Program: Fredag 27 oktober 17-19 USA:s inringning av Eurasien med kärnvapen och konventionella vapen. Joseph Gerson, American Friends Service Committee Lördag 28 oktober 9-10.30 Kärnvapenupprustningens dolda dagordning. Jackie Cabasso - Western States Legal Foundation 10.30-11.45 Georgi Arbatov - USA och Kanada Institutet - Moskva. Det ryska säkerhetspolitiska läget efter NATO:s utvidgning. 11.45-13.00 Vad händer säkerhetspolitiskt i Europa? Alternativ för en fredlig utveckling. Birgitta Sevefjord. SIDA 14-17 Panelsamtal: Debattledare Dick-Urban Vestbro Sveriges förhållnings-sätt och strategi för en fredlig utveckling. Maj-Britt Theorin (s), Berit Johannesson (v), Lars Ångström (mp) Anmälan senast 16 oktober till Vänsterns Solidaritetsforum Box 12 660 112 93 Stockholm

Hyr en vecka i Gesunda

Vår underbara stuga vid Siljan är lika fin vinter som sommar. Den ligger i backen till lilla liften på Gesundaberget. Nära till badet på Sollerön. 5 minuter till affär och buss.

Stugan har storstuga med kök, två sovrum, med våningsängar. Badrum och friggebod med två sängar. Utrustad för minst sex personer. Ta bara med lakan och handdukar och kom. Pris för medlemmar 1250 vecka 1500 för icke medlemmar. Särskilt attraktiva veckor såsom jul, nyår m.fl. något dyrare. Ring tel. 031-144028 för närmare besked.

Zaida.

SVENSKA KVINNORS VÄNSTERFÖRBUND

Tegelviksgatan 40
116 41 Stockholm
tisdag och torsdag 13-15

Linnégatan 21 B
413 04 Göteborg
måndag-fredag 13-15

Postgiro 50 50 95-0
Insamlingskonto 5 13 23 - 4
E-post: info@svenskakvinnor.nu
Hemsida: www.svenskakvinnor.nu

SKV är partipolitiskt obundet och verkar för ett demokratiskt samhälle med en ekonomi som inte bygger på profit utan på människors behov, ett samhälle fritt från alla former av förtryck.

Förbundet målsättning är att verka för jämställdhet mellan kvinnor och män och för ett rättvist samhälle där alla har ett meningsfullt arbete, att verka för ett samhälle där alla barn är trygga och har lika värde, oavsett föräldrarnas ekonomiska situation, etniska tillhörighet eller nationalitet, att verka för fred, allt framtidsarbets grundval, att verka för skydd av vår egen och framtida generationers livsmiljö, för ett resursbevarande samhälle, att verka för solidaritet mellan folken, särskilt solidaritet med kvinnor, som i regel är hårdast drabbade av förtryck och exploatering, att bekämpa all kommersiell exploatering av såväl vuxna som barn.

SKV har i korthet följande historia:

År 1914 bildades Föreningen Frisinnade Kvinnor under parollen "Mot krigspsykos, för demokrati och kvinnans likställighet". År 1932 utvidgades förbundet så att samarbete blev möjligt med alla kvinnor som önskade en samhällsutveckling i vänsterriktning. Då fick förbundet sitt nuvarande namn.

År 1946 anslöt sig Svenska Kvinnors Vänsterförbund till Kvinnornas Demokratiska Världsförbund (Women's International Democratic Federation). KDV har konsultativ status hos FN:s ekonomiska och sociala råd samt hos Unesco. Denna status innebär rätt att yttra sig vid sammanträden och framlägga egna förslag. Välkommen som medlem i SKV!

Ja, jag vill bli medlem i SKV
☐ Medlemsavgift 150 kr/år

Ja, jag vill gärna prenumerera på Vi Män
☐ Prenumeration nr 1 150 kr/år
☐ Gåvoprenumeration 100 kr/år
☐ Stödprenumeration 200 kr/år

Namn:
Adress:
Postadress:
Telefon:
E-postadress:



SKV
Linnégatan 21 B
413 04 Göteborg

POSTTIDNING

BEGRÄNSAD
EFERSÄNDNING

vid definitiv
eftersändning återsänds
försändelsen med nya
adressen på baksidan
(ej adressidan)

nästa nummer:

DEMOKRATI GRÄSRÖTTER och GATANS PARLAMENT

utkommer i december

Här hittar du Vi Mänskor:

**Göteborg: Alternativ Handel, Aniara, Frölunda Kulturhus, Haga Bokcafé,
Pressbutiken, Syndikalistiskt Forum. Gävle: Alternativboden Lyktan.**

Jönköping: Bokcaféet. Kalmar: Bokcafé Arbetarkultur. Karlstad: Bokcaféet, Gjuteriet.

Stockholm: Handel o Vandel, Handla för Afrika.

Uppsala: Röda Rummet, Uppsala Bokcafé, Wahlbergs Tidningar och Tobak AB.